

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Димитър Илиев Балкански

ШУ „Епископ Константин Преславски”

Относно: материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство

Данни за конкурса

В конкурса за „професор”, обявен от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” за нуждите на факултет „Изобразителни изкуства”, катедра „Изящни изкуства”, кандидатства **доц. д-р Зора Георгиева Янакиева**, която е единствен кандидат. Тя е представила всички необходими документи за участие в конкурса, в съответствие с държавните нормативни изисквания и по смисъла на ЗРАСРБ има право да участва в него.

Данни за кандидата

След завършване на висшето си образование (ОКС „магистър”, 1999 г.) доц. д-р Зора Янакиева е работила като учител по изобразително изкуство (гр. Септември, гр. Пловдив). През 2007г. е хоноруван преподавател-методист на студенти от специалност „ПОИИ” в АМТИИ, а от 2012 г. и понастоящем е щатен преподавател на длъжност „доцент” в катедра „Изящни изкуства” в АМТИИ. Доц. д-р Зора Янакиева защитава дисертация в областта на научната специалност „Теория на възпитанието и дидактика” през 2006 г. и получава докторска степен.

Професионалният интерес на доц. д-р Зора Янакиева е в областта на историята на художественото образование и възпитание, теорията и методиката на обучението по изобразително изкуство в училищното и висшето образование. Има множество участия и притежава сертификати от научни форуми в национален и международен план, посветени на проблеми на образованието чрез изобразително изкуство. Участвала е във вътрешноуниверситетски и национални проекти.

Описание на научните трудове

В конкурса за „професор” доц. д-р Зора Янакиева участва с 24 публикации, които са представени след придобиване на академичната длъжност „доцент”, от които: 2 монографии („Мотивиране на учениците за учебна дейност в обучението по изобразително изкуство”. Пловдив: Имеон,

2019, 184 с., ISBN 978-619-7416-72-5; „Интерактивното обучение в професионалната подготовка на студентите по методика на изобразителното изкуство”. Пловдив: Имеон, 2017, 294 с., ISBN 978-954-2963-22-6); 1 книга на база защитен дисертационен труд („Развитие на идеята за възпитание и образование чрез изкуство в България. Първата половина на ХХ век”. Пловдив: Имеон, 2018, 231 с., ISBN 978-619-7416-54-1); 1 учебник за студенти („Изобразително изкуство. Упражнения по методика – разширен курс за подготовка”. Пловдив: Имеон, 2017, 141 с., ISBN 978-954-2963-21-9; 20 статии и доклади.

Всички трудове в списъка, представени от доц. д-р Зора Янакиева, са публикувани (с изключение на 3 статии, които са под печат) и са пряко свързани с тематиката на обявения конкурс за „професор” по научната специалност - Методика на обучението по изобразително изкуство. Те са създадени в интервала 2012 – 2019 г. и свидетелстват за силна публикационна активност на кандидата.

Считам, че специално внимание заслужават двете монографии. В „Мотивиране на учениците за учебна дейност в обучението по изобразително изкуство” са разгледани теоретичните основи на мотивацията за осъществяване на учебна дейност и дидактическите ѝ аспекти в обучението по изобразително изкуство. В края на монографията е направен сравнителен анализ на резултатите от проведено с учениците проучване. В монографията „Интерактивното обучение в професионалната подготовка на студентите по методика на изобразителното изкуство” авторът обстойно разглежда интерактивното обучение по методика на изобразителното изкуство във Висшето училище. Представено е конкретно съдържание и тематика на упражненията в интерактивен режим на обучение със съответни диагностични процедури за отчитане на постиженията от приложението на интерактивното обучение.

Изключително полезен за подготовката на бъдещите учители по изобразително изкуство е учебникът „Изобразително изкуство. Упражнения по методика – разширен курс за подготовка”, в който са представени дидактическите аспекти на упражненията по методика в магистърска програма. Предложено е тематично съдържание на упражненията, включващо повишаване на педагогическите компетентности и е направена оценка на постиженията при подготовката на студентите по методика.

Особено значима и необходима за теорията и педагогическата практика е книгата на доц. д-р Зора Янакиева (съвместно с Н. Бояджиева) „Развитие на идеята за възпитание и образование чрез изкуство в България. Първата половина на ХХ век”. В нея се описва и анализира появата и развитието на

идеята за възпитание и образование чрез изобразително изкуство в България през първите десетилетия на XX век, като се акцентува на ролята на художествения печат за формиране на естетико-художествена култура у подрастващите.

Статиите и докладите включват теми, разкриващи проблеми на обучението по изобразително изкуство и подчертават нови аспекти на училищното и висшето образование в тази област.

Монографиите, учебника, книгата и статиите на автора, са насочени и съдействат да въвлекат студентите в учебно-възпитателния процес по изобразително изкуство в общообразователното училище, научават ги да прилагат иновативни идеи и методи, съобразени с възможностите и интересите на учениците.

Научни приноси

Представената научна продукция има теоретико-приложен и приложно-практически характер и в нея могат да се открият следните по-важни приноси:

1. В съответствие със спецификата на обучението по изобразително изкуство, педагогическата теория и практика се обогатява с изясняване на теоретични и методически проблеми, свързани с обучението на ученици и студенти в областта на художественото образование и възпитание;

2. Направено е целенасочено теоретично и емпирично изследване на интерактивното обучение, включено при формиране на професионална подготовка на студентите по Методика на обучението по изобразително изкуство. Изяснени са възможностите и предимствата на интерактивните методи за провеждане на ефективно, мотивиращо и привлекателно обучение;

3. Теоретично проучени и анализирани са дидактическите стимули на въздействие на образователната среда за мотивиране на учениците за учебна дейност в обучението по изобразително изкуство. Създадени и апробирани са експериментални модели за мотивиращо обучение на ученици от различни етноси, възраст и вид училищна подготовка;

4. Разработени са упражнения за обучение на студенти по Методика на обучението по изобразително изкуство в бакалавърска и магистърска степен, необходими за обогатяване на нивото на техните професионално-педагогически компетентности и генериране на творчески идеи. Упражненията се прилагат в примерна педагогическа среда, което създава възможност за по-обстойно овладяване на учебното съдържание на приложно-практическа основа;

5. Изяснена е необходимостта от създаване на система от показатели за комплексно оценяване и самооценка на учебните постижения в

професионално-практическата подготовка на студентите от специалност „ПОИИ”, осигуряващи прозрачност и обективност на оценъчния процес;

б. Осъществено е задълбочено изследване на детско-юношеския периодичен печат през първата половина на ХХ век в аспекта на образователното и възпитателното му въздействие по изобразително изкуство, доказвайки ролята на специализираната художествена литература за изграждане на естетико-художествена култура у подрастващите.

Преподавателска работа

Справката за академичната натовареност (463 в упражнения, от които 40 часа лекции) на доц. д-р Зора Янакиева показва, че тя осъществява преподавателска дейност (лекции, упражнения) със студенти от специалност „ПОИИ”, ОКС–бакалавър и ОКС –магистър, по дисциплините – Методика на обучението по изобразително изкуство, Педагогическа практика в клас и др.

Доц. д-р Зора Георгиева Янакиева участва в разработване и актуализиране на учебни програми и планове по специалността „ПОИИ” - за бакалавърска и магистърска степен и за докторска програма. Участва в изпитни комисии за провеждане на семестриални и държавни изпити, в подготовката за набавяне и изготвяне на дидактични материали за обучение. За периода след придобитата академична длъжност „доцент” е била научен ръководител на двама успешно защитили докторанти, като други двама, са отчислени с право на защита. Под нейно научно ръководство са защитили 7 дипломанти от специалността „ПОИИ”. Участвала е в състава на научно жури, като е изготвила рецензии и становища на дисертации. Организираща е множество изложби на детското и студентското творчество. Подготвила е голям брой студенти и докторанти за публични изяви и конференции.

Като потвърждение на своята активна педагогическа работа в специализирания печат са забелязани множество цитирания на кандидата в монографии (2 броя) и в нереферирани списания с научно рецензиране (22 броя).

Административната дейност на кандидата е отговорна и разнообразна: заместник-председател на Контролен съвет в АМТИИ (от 2015 до момента); изпълняващ длъжност Декан на факултет „Изобразителни изкуства” (2016); член на Академичния съвет към АМТИИ (2014-2015); секретар на Атестационна комисия към факултет „Изобразителни изкуства” (2013-2017) и др.

Заклучение

Предвид безспорните качества на научната продукция, която включва теми и определя нови аспекти в образованието, разширяващи диапазона от проблематика в обучението по изобразително изкуство в

общообразователното и висшето училище, убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да дадем **положителна оценка** на кандидатурата, като предлагам на доц. д-р Зора Георгиева Янакиева да бъде присъдена академичната длъжност „професор” по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив.

28 август 2019 г.
Шумен

Изготвил становище:
/проф. д-р Димитър Балкански/